

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

7 במרס 2007

285

י"ז באדר התשס"ז

עמוד

הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 3), התשס"ז–2007 266

הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 3), התשס"ז-2007

- תיקון סעיף 1 1. בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "מכל משקה", בפסקה (3), במקום "1.5 ליטרים או יותר" יבוא "יותר מ-5 ליטרים";
- (2) ההגדרה "תאגיד מיחזור" – תימחק;
- (3) בהגדרה "השר", במקום "לאיכות הסביבה" יבוא "להגנת הסביבה".
- תיקון סעיף 2 2. בסעיף 2(ג) לחוק העיקרי, הסיפה החל במילים "השתמש יצרן" – תימחק.
- תיקון סעיף 3 3. בסעיף 3(ב) לחוק העיקרי, הסיפה החל במילים "ואולם יבואן" – תימחק.
- תיקון סעיף 3א 4. בסעיף 3א(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לפני שיווק מכלי המשקה".
- הוספת סעיף 3ב 5. אחרי סעיף 3א לחוק העיקרי יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

שתכלול גם מכלי משקה בנפח של 1.5 ליטרים או יותר, אשר אינם נכללים בהגדרה כנוסחה היום. תיקון זה יביא להרחבת תחולתן של הוראות החוק גם על מכלי משקה אלה. הרחבת תחולת הוראות החוק תביא לתועלת כלכלית למשק, זאת מאחר שיותר מכלי משקה ימוחזרו (והחומר הממוחזר הוא בעל ערך כלכלי), וכן תיחסך עלות ההטמנה של פסולת נוספת ועלות הניקוי של שטחים פתוחים.

לפסקה (2)

כאמור בחלק הכללי, אחת ממטרות החוק המוצע היא להטיל את האחריות לאיסוף ולמיחזור של מכלי משקה ריקים על יצרנים ויבואנים, במקום על תאגיד המיחזור. מוצע על כן למחוק את ההגדרה "תאגיד מיחזור" ואת שאר הוראות החוק המתייחסות לתאגיד כאמור. יובהר כי התיקון המוצע אינו מונע מיצרנים ומיבואנים אשר ירצו בכך, להתאגד, בכפוף להוראות כל דין, כדי לעמוד בחובות האיסוף והמיחזור של מכלי המשקה.

סעיפים מוצע למחוק את ההוראות הנוגעות לשימוש
2 ו-3 יצרנים או יבואנים בשירותיו של תאגיד מיחזור.

סעיף 4 סעיף 3א לחוק קובע הוראות לענין פטור מחובת סימון של מכל משקה כחייב בפיקדון. לפי הסעיף האמור יצרן או יבואן יהיה פטור מחובת הסימון אם שילם לקרן לשמירת הניקיון את הסכום הקבוע בסעיף. מוצע להבהיר כי יש לשלם את הסכום האמור לפני שיווק מכלי המשקה, זאת כדי למנוע ניסיונות להתחמק מחובת הסימון.

סעיף 5 מוצע לאסור על בית עסק למכור מכלי משקה שאינם מסומנים כחייבים בפיקדון, אלא אם

כללי חוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן – החוק) הביא, מאז כניסתו לתוקף ביום י"ד בתשרי התשס"ב (1 באוקטובר 2001), להישגים משמעותיים בכל הנוגע לאיסוף פסולת ולהגברת המיחזור בישראל.

עד סוף שנת 2006 נאספו למעלה מ-1.5 מיליארד מכלי משקה שהועברו למיחזור. אלמלא החוק היה חלק ניכר ממכלי משקה אלה מוטמן באתרי פסולת בארץ, וחלק לא מבוטל מהם היה מושלך ברשות הרבים. בעקבות חקיקת החוק, השתפר מצב הניקיון ברשות הרבים ונחסך נפח הטמנה משמעותי באתרי פסולת.

גם בתחום המיחזור ניכרת השפעה חיובית בעקבות חקיקת החוק – השימוש בחומר ממוחזר מפחית את השימוש בחומר גלם חדש, וכן את צריכת הדלק במפעלים המשתמשים בחומר הממוחזר. כך מופחת גם זיהום האוויר הנגרם בידי אותם מפעלים. יתרה מכך, מאז נכנס החוק לתוקף ניכרת עליה במודעות הציבור לנושאי איכות הסביבה בכלל, ולנושא המיחזור בפרט.

עם זאת מהניסיון שהצטבר במהלך יישום הוראות החוק, עולה הצורך בביצוע תיקונים מסוימים בהוראות אלה, כמוצע בהצעת חוק זו, כדי לשפר את יישום מנגנון הפיקדון על מכלי משקה. בין השאר מוצעים שני תיקונים עיקריים – החלת הוראות החוק על כלל מכלי המשקה ולא רק על מכלים שנפחם עד ליטר וחצי (כקבוע בנוסח החוק היום), והטלת אחריות ישירה על יצרנים ויבואנים של מכלי משקה (להלן – יצרנים ויבואנים) לאסוף ולמחזר מכלי משקה ריקים, תוך קביעת יעדים כמותיים, זאת במקום האחריות המוטלת כיום על תאגיד המיחזור.

סעיף 1 לפסקה (1)

מוצע לתקן את ההגדרה "מכל משקה" כך

¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 170; התש"ס, עמ' 272.

3ב. בית עסק לא ימכור מכל משקה שאינו מסומן לפי הוראות סעיף 3א, אלא אם כן חל, לגבי אותו מכל משקה, פטור מחובת הסימון לפי סעיף 3א(א), ונמסר על כך אישור לממונה מאת הקרן לפי הסעיף האמור.

6. בסעיף 4 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ב) – בטל.

7. בסעיף 6 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

”(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) –

(1) בית עסק המוכר לצרכן משקה לצריכה בתחומי בית העסק או בית עסק ששטח רצפתו פחות מ־28 מ”ר, אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו, אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית העסק;

(2) בית עסק אינו חייב לקבל מאותו צרכן יותר מ־50 מבלי משקה ריקים מסומנים, ביום, ולשלם את דמי הפיקדון בעדם;

(3) מפעיל מכונה אוטומטית למכירת מבלי משקה, שאינה בתחומי בית עסק, אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו.”

הוספת סעיפים
7א עד 7ד

8. אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

”יעדי איסוף שנתיים 7א. (א) (1) יצרן ויבואן יפעלו, בכל שנה, לאיסוף מבלי משקה ריקים מסומנים, בשיעור של 80% לפחות מסך מבלי המשקה המלאים ששיווקו במהלך אותה שנה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מכיוון שבפועל, מבלי משקה רבים נרכשים בבתי עסק ששטחם קטן מ־28 מ”ר, כגון קיוסקים, המצויים לאו דווקא במקומות המנויים בסעיף קטן (ג) (1) המצוטט לעיל, מוצע להטיל על כלל בתי העסק הקטנים חובה לקבל מבלי משקה ריקים אשר נמכרו על ידם. נוכח תיקון זה, מוצע להבהיר כי חובת קבלת מבלי משקה ריקים לא תחול על מפעיל מכונה אוטומטית למכירת מבלי משקה, אשר אינה ממוקמת בבית עסק ואין בה אפשרות להחזרת מבליים ריקים.

בחוק הקיים נדרשו בתי עסק המוכרים מבלי משקה, לקבל מבלי משקה ריקים ולשלם את דמי הפיקדון בעבורם ל”צרכן”, אשר מוגדר בסעיף 1 לחוק כ”אדם הקונה או האוסף מבלי משקה שלא למטרת עסק”. בפועל, בתי העסק התקשו להבחין בין ”צרכן” לבין ”אספן מקצועי”, ונדרשו לקבל כמויות גדולות מאוד של מבלי משקה ריקים. מוצע לקבוע כי בית עסק לא יהיה חייב לקבל מצרכן מסוים יותר מ־50 מבלי משקה ריקים, ביום.

סעיף 8 לסעיפים 7א עד 7ג המוצעים

בחוק, כנוסחו היום, מוטלת האחריות לאיסוף מבלי משקה ריקים על תאגיד המיחזור שהוכר לפי סעיף 8א לחוק, ונקבעו לו, בסעיף 8ב, יעדים כמותיים לאיסוף.

מוצע להטיל את אחריות האיסוף באופן ישיר על היצרנים והיבואנים, תוך קביעת יעדים כמותיים לאיסוף.

כן חל לגביהם פטור מחובת סימון לפי סעיף 3א(א) לחוק. איסור זה יאפשר אכיפה יעילה יותר של הוראות החוק.

סעיף 6 סעיף 4 לחוק, שענינו ”גביית הפיקדון” קובע בסעיף קטן (ב) כי ”בית עסק המוכר לצרכן מבלי משקה לצריכה בתחומי בית העסק, אינו חייב לגבות פיקדון”. מוצע לבטל הוראה זו, במטרה ליצור אחידות בחובת גביית הפיקדון המוטלת על בתי העסק השונים, וכדי למנוע מצב שבו נגבה פיקדון בידי בית העסק בלא ידיעת הצרכן.

סעיף 7 סעיף 6 לחוק קובע הוראות לענין החזר הפיקדון לצרכן בידי בית עסק. סעיף קטן (ג) של הסעיף האמור קובע כלהלן:

”(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) –

(1) בית עסק ששטח רצפתו פחות מ־28 מ”ר, אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו, אלא אם כן בית העסק מצוי בתחום חוף הים, שמורת טבע, גן לאומי, גן ציבורי או מגרש ספורט; לענין זה, ”חוף הים” – כהגדרתו בחוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ”ז–1997;

(2) בית עסק כאמור בסעיף 4(ב) אינו חייב לקבל מצרכן מכל משקה ריק מסומן ולשלם לו את דמי הפיקדון בעדו, אם מכל המשקה לא נרכש באותו בית העסק, או אם בית העסק לא גבה בעדו פיקדון בהתאם להוראות אותו סעיף.”

הצעות חוק הממשלה – 285, י”ז באדר התשס”ז, 7.3.2007

(2) על אף הוראות פסקה (1), שיעור האיסוף הנדרש לפי אותה פסקה יהיה בשנת 2008 – 70% לפחות, ובשנת 2009 – 75% לפחות.

(ב) לענין סעיף קטן (א), רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

(ג) יצרן או יבואן שלא עמד ביעדי האיסוף האמורים בסעיף קטן (א), ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא נאסף בהתאם לאותם יעדים, את דמי הפיקדון שגבה או שהיה עליו לגבות בשל כל מכל משקה כאמור.

27. (א) (1) בלי לגרוע מהוראות סעיף 7א, יצרן ויבואן יפעלו, מדי תקופה של שלוש שנים, לאיסוף מכלי משקה ריקים מסומנים, בשיעור של 85% לפחות מסך מכלי המשקה המלאים ששיווקו באותה תקופה.

(2) על אף הוראות פסקה (1), שיעור האיסוף הנדרש לפי אותה פסקה בשנים 2008 עד 2010 יהיה 80% לפחות.

(ב) לענין סעיף קטן (א), רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

(ג) יצרן או יבואן שלא עמד ביעדי האיסוף האמורים בסעיף קטן (א), ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא נאסף בהתאם לאותם יעדים, כפל דמי הפיקדון שגבה או שהיה עליו לגבות בשל כל מכל משקה כאמור; תשלום ששילם יצרן או יבואן לקרן לפי הוראות סעיף 7א(ג), ינוכה מהסכום שעליו להעביר לקרן לפי סעיף קטן זה.

המועד להעברת התשלומים 27. יצרן או יבואן החייב בתשלומים לפי סעיף 7א(ג) או 7ב(ג) (בחוק זה – התשלומים), יעבירם לקרן עד המועד המפורט להלן, לפי הענין –

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע יעדי איסוף שנתיים ורבי-שנתיים, כדי לאפשר ליצרנים וליבואנים גמישות באיסוף המכלים. יצרן או יבואן שלא יעמוד ביעדי האיסוף השנתיים ישלם לקרן לשמירת הניקיון את דמי הפיקדון בעבור כל מכל שהיה עליו לאסוף ושלא אסף. מדובר בהעברה לקרן של דמי פיקדון שנגבו מהצרכנים ולא הוחזרו להם, ולא בסנקציה המוטלת על היצרן או על היבואן. עם זאת אי-עמידה ביעדי האיסוף הרב שנתיים תגרור בצדה סנקציה, ולפיה יחויב היצרן או היבואן שלא עמד ביעדים אלה בתשלום כפל דמי הפיקדון בעבור כל מכל שלא נאסף. מוצע כי יעדי האיסוף הרב-שנתיים ייקבעו לגבי תקופות מוגדרות של שלוש שנים כל אחת – לדוגמה, התקופה הראשונה שנקבע בעבורה יעד רבי-שנתי היא השנים 2008 עד 2010, התקופה שלאחריה היא השנים 2011 עד 2013, וכן הלאה.

הטלת אחריות ישירה כאמור תוביל להגברת התחרות בשוק האיסוף והמיוחזר של מכלי המשקה, לשיפור מערך האיסוף ולייעול השירות הניתן לציבור המבקש להחזיר מכלי משקה ריקים, ותתרום לאיזון בחלוקת הנטל הכרוך ביישום הוראות החוק בין היצרנים והיבואנים של מכלי המשקה לבין בתי העסק והצרכנים. חלוקת האחריות ונטל הביצוע באופן זה, אף תגשים בצורה טובה יותר את עיקרון "המזהם – משלם".

החובה שתוטל על כל יצרן ויבואן לפי החוק המוצע תהא לאסוף מכלי משקה ריקים בשיעור מסוים מסך מכלי המשקה ששיווק. כמו כן מוצע להבהיר כי כל יצרן ויבואן רשאי לאסוף גם מכלי משקה ריקים שלא יוצרו או יובאו על ידו, זאת כדי לאפשר תחרות בתחום האיסוף והמיוחזר של מכלי המשקה, ולהוזיל את עלויות האיסוף, בלי להידרש למיון המכלים על פי זהות היצרנים והיבואנים.

- (1) לענין תשלומים לפי סעיף 7א(ג) המשולמים בעד שנה מסוימת – יום 1 במרס של השנה שלאחריה;
 (2) לענין תשלומים לפי סעיף 7ב(ג) המשולמים בעד תקופה של שלוש שנים – יום 1 במרס של השנה שלאחר התקופה האמורה.

7ד. (א) יצרן ויבואן ימחזרו בהתאם לאישור הממונה לפי סעיף קטן (ב), 90% לפחות מכלל מכלי המשקה שנאספו על ידם במהלך השנה, עד יום 1 ביוני של השנה שלאחריה.

חובת מיחזור
מכלי משקה
ריקים

(ב) הממונה יאשר את מפעלי המיחזור שאליהם רשאים יצרנים ויבואנים להעביר מכלי משקה למיחזור לפי סעיף קטן (א); רשימת מפעלי המיחזור שאושרה כאמור תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה; ביקש יצרן או יבואן להעביר מכלי משקה למיחזור, למפעל מיחזור שאינו כלול ברשימה האמורה, או למחזורם בדרך אחרת, לא יעשה כן אלא אם כן אישר זאת הממונה, בכתב.

ביטול סעיפים
8 עד 8ב

9. סעיפים 8 עד 8ב לחוק העיקרי – בטלים.

ד ב ר י ה ס ב ר

כאילו הפיקדון שגבה או שהחזיר בשל כל מכל משקה, היה הסכום הנקוב בסעיף 2(ב) או הסכום שקבע השר.

(ג) לא קבע השר מועדים ודרכים להעברת ההפרשים לקרן לפי סעיף קטן (א), יועברו ההפרשים לקרן במועד מסירת הדוח בהתאם להוראות סעיף 10(א).

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו על יצרן או יבואן המקבל שירותים מתאגיד מיחזור, לגבי התקופה שבה הוא קיבל שירותים כאמור.

תאגיד מיחזור

8א. (א) השר רשאי להכיר בתאגיד כתאגיד מיחזור אם התקיימו בו כל אלה:

- (1) מטרתו היחידה של התאגיד היא הקמה והפעלה של מנגנון לשם ביצוע הוראות לפי חוק זה לענין החזר פיקדונות, איסוף מכלי משקה ומיחזורם וביצוע פעולות אחרות שמטרתן קידום האיסוף והמיחזור, והכל בין בעצמו ובין באמצעות אחרים;
- (2) החברים בתאגיד הם יצרנים, יבואנים או בתי עסק וכן ארגונים המייצגים אותם; לענין זה, "חבר בתאגיד" – בעל מניה, שותף, חבר עמותה, חבר אגודה שיתופית או כל חבר אחר בהתאם לאופן ההתאגדות של התאגיד;

(3) מסמכי היסוד של התאגיד קובעים –

(א) כי מטרתו היחידה של התאגיד היא כאמור בפסקה (1) וכי כל נכסיו משמשים רק למטרה האמורה;

(ב) איסור על חלוקת רווחים לחברי התאגיד; לענין זה לא יראו פירעון של הלוואה

לסעיף 7ד המוצע

מוצע לקבוע בחוק את החובה, הקבועה כיום בתקנות הפיקדון על מכלי משקה, התשס"א–2001 (ק"ת התשס"א, עמ' 503), ולפיה על יצרנים ויבואנים למחזר או להעביר למפעל מיחזור את מכלי המשקה הריקים שאספו. כן מוצע לקבוע את סמכות הממונה לאשר את מפעלי המיחזור שבהם ניתן למחזר מכלי משקה, וכן את דרכי המיחזור האפשריות.

סעיף 9 על פי סעיף 8 לחוק, כנוסחו היום, נדרשים יצרן ויבואן שאינם מקבלים שירותים מתאגיד מיחזור, להעביר לקרן לשמירת הניקיון את ההפרשים בין סכומי הפיקדונות שגבו לבין סכומי הפיקדונות שהחזירו.

לאור ההסדר החדש המוצע בהצעת חוק זו, ולפיו תוטל חובה על כל יצרן ויבואן לאסוף מכלי משקה ריקים בשיעור מסך מכלי המשקה ששיווק, ולעמוד ביעדי איסוף אלה, מתייתרת הוראת סעיף 8 האמור ומוצע לבטלה. כמו כן מוצע לבטל את סעיפים 8א ו-8ב לחוק שענינם הכרה בתאגיד המיחזור ויעדי האיסוף החלים עליו.

וזה נוסחם של סעיפים 8 עד 8ב שמוצע לבטלם:

"העברת סכומי פיקדון לקרן"

8. (א) יצרן ויבואן יעבירו לקרן את ההפרשים שבין סכומי הפיקדונות שגבו בהתאם להוראות סעיף 4(א), לבין סכומי הפיקדונות שהחזירו בהתאם להוראות סעיף 7 (להלן – ההפרשים), במועדים ובדרכים שקבע השר בהסכמת שר האוצר.

(ב) החליט יצרן או יבואן על סכום פיקדון בהתאם להוראות סעיף 2(ג), יחושבו ההפרשים לפי סעיף קטן (א).

תיקון סעיף 9 10. בסעיף 9 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "לצורך קביעת הסכומים" יבוא "לענין חוק זה".

הוספת סעיף 9א 11. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

"מפקחים 9א. (א) השר רשאי למנות, מבין עובדי המדינה וכן מבין עובדי

רשות מקומית – בהסכמת ראש אותה רשות, מפקחים לצורך פיקוח על קיום ההוראות לפי חוק זה.

(ב) לא יוסמך מפקח לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן קיבל הכשרה מתאימה כפי שהורה השר בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

(ג) הממונה או מפקח, רשאי, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, לאחר שהודעה –

(1) לדרוש מכל יבואן, יצרן, בית עסק או אדם העוסק באיסוף או במיחזור מכלי משקה, למסור לו את שמו ומענו, להציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו, ולמסור לו כל ידיעה או מסמך הנוגעים לאיסוף או למיחזור של מכלי משקה; לענין זה, "מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;

ד ב ר י ה ס ב ר

(4) 80% לפחות – עד יום י"ט בטבת התשס"ה (31 בדצמבר 2004);

(5) 85% לפחות – בכל שנה החל בשנת 2005.

(ב) תאגיד מיחזור שלא עמד ביעדי האיסוף האמורים בסעיף קטן (א), ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא נאסף בהתאם לאותם יעדים, כפל הפיקדון שיש לגבות או להחזיר בשל כל מכל משקה כאמור (להלן – התשלומים).

(ג) החליט תאגיד מיחזור על סכום פיקדון בהתאם להוראות סעיף 2(ג), יחושבו התשלומים לענין סעיף קטן (ב), כאילו הפיקדון שהיה על המשתמשים בשירותי תאגיד המיחזור לגבות או להחזיר בשל כל מכל משקה, היה הסכום הנקוב בסעיף 2(ב) או הסכום שקבע השר.

(ד) התשלומים האמורים בסעיף קטן (ב) יועברו במועדים ובדרכים שנקבעו לפי סעיף 8(א) או האמורים בסעיף 8(ג), לפי הענין ובשינויים המחויבים.

סעיף 10 סעיף 9 לחוק קובע הוראות לענין מינוי הממונה ותפקידיו. נוכח הוספת סמכויות שונות לממונה, כמוצע בהצעת חוק זו (כמו למשל סמכותו לפי סעיף 7ד לחוק כנוסחו בסעיף 8 להצעת החוק), מוצע כי פירוט התפקידים של הממונה לא יהיה בסעיף 9 לחוק אלא בשאר הוראות החוק הרלוונטיות.

סעיף 11 מוצע להעניק לשר להגנת הסביבה את הסמכות למנות מפקחים לצורך אכיפת כמקובל החוק, בחוקים אחרים שענינם הגנת הסביבה. כדי

שנתן חבר בתאגיד לתאגיד כחלוקת רווחים, ובלבד שהתשואה על ההלוואה אינה חורגת מתשואה סבירה ומקובלת במשק.

(ב) תאגיד מיחזור יאפשר לכל יצרן, יבואן או בית עסק, בין שהוא חבר בתאגיד ובין שאינו חבר בו, להשתמש בשירותים שהוא נותן, בתנאים שוויוניים; לענין זה לא יראו פגיעה בתנאים שוויוניים קביעת תנאים שיאפשרו לתאגיד המיחזור החזר הוצאותיו הראשונות וכיסוי ההוצאות התפעוליות שלו.

(ג) השר רשאי לבטל הכרה בתאגיד מיחזור, לאחר שנתן לתאגיד הזדמנות להשמיע את טענותיו בפניו, בין השאר בשל אי קיום התנאים שבסעיפים קטנים (א) או (ב) או בשל אי עמידה משמעותית ביעדי איסוף.

יעדי איסוף

8ב. (א) תאגיד מיחזור יפעל לאיסוף של מכלי משקה ריקים מסומנים בשיעורים כמפורט להלן, מסך כל מכלי המשקה המלאים שיוצרו או ששווקו במהלך השנה על ידי היצרנים או היבואנים המשתמשים בשירותיו –

(1) 50% לפחות – עד יום ט"ז בטבת התשס"ב (31 בדצמבר 2001);

(2) 60% לפחות – עד יום כ"ו בטבת התשס"ג (31 בדצמבר 2002);

(3) 70% לפחות – עד יום ו' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2000);

הצעות חוק הממשלה – 285, י"ז באדר התשס"ז, 7.3.2007

(2) להיכנס, בכל עת סבירה, לבית עסק או למקום שיש לו יסוד סביר להניח כי עוסקים בו באיסוף או במיחזור של מכלי משקה, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט.

(ד) לשם גילוי עבירה לפי חוק זה יהיו לממונה ולמפקח סמכויות החקירה המסורות לקצין משטרה לפי סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)³, וכן סמכות של שוטר לבקש מבית המשפט צו חיפוש ולבצעו לפי סעיפים 23 ו-24(א)(1) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969⁴ (בסעיף זה – פקודת סדר הדין הפלילי); על חיפוש ותפיסת חפצים יחולו הוראות סעיפים 26 עד 29, 33 עד 42 ו-46 לפקודת סדר הדין הפלילי, בשינויים המחויבים, כאילו נעשו בידי קצין משטרה או שוטר, לפי הענין.

12. בסעיף 10 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 10

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) יצרן או יבואן יגיש לממונה דוח חצי שנתי, בענינים אלה:

(1) מספר מכלי המשקה המלאים שמכר ושבעדם היה עליו לגבות פיקדון;

(2) מספר מכלי המשקה הריקים שאסף;

(3) מספר מכלי המשקה הריקים שמיחזור בעצמו או שהעביר למפעל מיחזור, וכן אופן המיחזור ושם מפעל המיחזור שאליו העביר את מכלי המשקה כאמור."

(2) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(2) יבוא:

"(א) דוח חצי שנתי כאמור בסעיף קטן (א) יוגש לממונה בתוך חודשיים מתום מחצית השנה שלגביה מוגש הדוח."

(3) בסעיף קטן (ב), המילים "שאינו מקבל שירותים מתאגיד מיחזור, או תאגיד מיחזור" – יימחקו, במקום "ליצרן, ליבואן או לתאגיד מיחזור" יבוא "ליצרן או ליבואן" ובמקום "שעל היצרן, היבואן או תאגיד המיחזור" יבוא "שעל היצרן או היבואן".

13. בסעיף 11 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 11

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

מכלי המשקה שמכרו, שאספו ושמחזרו, ולגבי אופן המיחזור.

סעיף 13 מוצע להתאים את הוראות סעיף 11 לחוק, שענינו סמכות הממונה להטיל עיצום כספי, להוראות החוק המוצע ולחובות שנוספו בו. כך למשל מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להטיל עיצום כספי על יצרן או יבואן בשל אי-עמידה בחובות הקבועות בסעיפים 14 עד 17 לחוק, המוצעים בסעיף 8 להצעת החוק (חובות איסוף, תשלום ומיחזור). במקביל מוצע לבטל את סמכויות הממונה להטיל עיצום כספי על תאגיד המיחזור.

לאפשר אכיפה נרחבת ויעילה של החוק, מוצע כי תוענק לשר סמכות למנות מפקחים כאמור גם מקרב עובדי הרשויות המקומיות.

סעיף 12 סעיף 10 לחוק, כנוסחו היום, קובע חובות דיווח לממונה, החלות על תאגיד המיחזור ועל יצרנים ויבואנים שאינם מקבלים שירותים מתאגיד כאמור. נוכח ההצעה להטיל את אחריות האיסוף והמיחזור של מכלי משקה על היצרנים והיבואנים מוצע להטיל עליהם גם את החובה לדווח על פעולות אלה, ולבטל את חובת הדיווח המוטלת כיום על תאגיד המיחזור. מוצע לקבוע כי יצרנים ויבואנים יגישו דיווח חצי שנתי, לגבי מספר

"(א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי יצרן או יבואן לא העביר תשלומים לקרן לפי הוראות סעיפים 7א עד 7ג, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בסכום שהוא פי שישה מסכום התשלומים שהיה עליו להעביר כאמור.";

(2) בסעיף קטן (ב), ברישה –

(1) במקום "אדם" יבוא "יצרן או יבואן";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לא מיחזור מכלי משקה לפי הוראות סעיף 7ד;".

תיקון סעיף 18 14. בסעיף 18(א) לחוק העיקרי –

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) מכר מכל משקה שאינו מסומן, בניגוד להוראות סעיף 3ב;";

(2) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(א3) לא העביר תשלומים לקרן לפי הוראות סעיפים 7א עד 7ג;

(3ב) לא מיחזור מכלי משקה לפי הוראות סעיף 7ד;

(ג3) לא מסר לממונה או למפקח ידיעה או מסמך שנדרש למסרו לפי הוראות

סעיף 9א(ג1).";

(3) פסקאות (4) עד (6) – יימחקו.

הוספת סעיף 18א 15. אחרי סעיף 18 לחוק העיקרי יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 14 סעיף 18 לחוק ענינו "עונשין". מוצע להתאים את הוראות הסעיף האמור להוראות החוק המוצע ולחובות שנוספו בו. כך מוצע לקבוע הוראות עונשיות בשל הפרת האיסור על מכירת מכל משקה לא מסומן, בידי בית עסק, בשל הפרת החובה להעביר תשלומים לקרן, בידי יצרן או יבואן שלא עמד ביעדי האיסוף, בשל הפרת החובה להעביר מכלי משקה למיחזור, ובשל אי-קיום דרישה של הממונה או של מפקח למסור ידיעה או מסמך.

עוד מוצע לבטל את ההוראות העונשיות שענינן תאגיד המיחזור וכן, לאור ביטול סעיף 22 לחוק, כמוצע בסעיף 17 להצעת החוק, את ההוראות העונשיות שענינן הפרת תקנות שהותקנו מכוח הסעיף האמור.

וזה נוסחן של פסקאות (4) עד (6) של סעיף 18(א) שמוצע למחקן:

"(4) לא העביר הפרשים לקרן לפי הוראות סעיף 8;

(5) לא העביר תשלומים לקרן לפי הוראות

סעיף 8ב;

(6) פעל בניגוד להוראות שנקבעו לפי סעיף 22."

סעיף 15 סעיף 225א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשס"ב–1982, קובע כי אם עברה שנה מיום ביצוע עבירת קנס, לא יוגש עליה כתב

כמו כן מוצע לבטל את הסמכות להטיל עיצום כספי בשל אי-גביית פיקדון בעד מכל משקה מלא ובשל אי-קבלת מכל משקה ריק והחזרת הפיקדון בעדו, זאת מאחר שסכום העיצום הכספי שניתן להטיל לגבי מכלי משקה בודדים נמוך ביותר (פי שישה מסכום הפיקדון שבית העסק נדרש לגבות או להחזיר בשל אותו מכל משקה). יצוין כי חובות אלה נאכפות על ידי המשרד להגנת הסביבה באמצעות מתן הודעות ברירת משפט, מכוח צו סדר הדין הפלילי (עבירות קנס – פיקדון על מכלי משקה). התשס"ב–2002 (ק"ת התשס"ב, עמ' 429).

וזה נוסחו של סעיף 11(א) לחוק שמוצע להחליפו:

"(א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם עשה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בסכום שהוא פי שישה מסכום הפיקדון שהיה עליו לגבות או להחזיר, או מסכום ההפרשים או התשלומים שהיה עליו להעביר לקרן;

(1) לא גבה פיקדון בשל מכל משקה מלא לפי הוראות סעיף 4;

(2) לא קיבל מכל משקה ריק או לא החזיר פיקדון בשל מכל כאמור לפי הוראות סעיפים 6 ו-7;

(3) לא העביר הפרשים לקרן לפי הוראות סעיף 8;

(4) לא העביר תשלומים לקרן לפי הוראות סעיף 8ב."

"התיישנות 18א. על אף האמור בסעיף 225א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁵, ניתן להגיש כתב אישום, להמציא הזמנה למשפט, או להמציא הודעת תשלום קנס, כאמור באותו סעיף, בשל עבירה לפי חוק זה שנקבעה כעבירת קנס, אם טרם חלפו שנתיים מיום ביצוע העבירה."

16. בסעיף 19 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 19

- (1) בכותרת השוליים, במקום "נושא משרה" יבוא "מעביד ונושא משרה";
- (2) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים "עובד מעובדיו" יבוא "מעביד או נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 18 בידי עובד מעובדיו, בידי התאגיד, או בידי עובד מעובדי התאגיד, לפי הענין";
- (3) בסעיף קטן (ב), במקום "על ידי תאגיד או על ידי עובדי מעובדיו" יבוא "בידי עובד, בידי תאגיד, או בידי עובד מעובדי התאגיד" ובמקום "נושא משרה בתאגיד" יבוא "המעביד, או נושא המשרה בתאגיד, לפי הענין".

17. סעיף 22 לחוק העיקרי – בטל.

18. בסעיף 23 לחוק העיקרי –

- (1) בסעיף קטן (א), פסקה (4א) – תימחק;
- (2) סעיף קטן (1א) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

וזה נוסחו של סעיף 22 שמוצע לבטל:

"22. (א) השר רשאי, בתקנות, להטיל על יצרן, יבואן או בית עסק, חובה לאסוף, לסלק או למחזר מכלי משקה ריקים שהגיעו לידיהם לפי הוראות חוק זה, ובלבד שתקנות שענינן שימוש חוזר במכלי משקה יותקנו בהסכמת שר הבריאות.

(ב) השר בהסכמת שר הפנים, רשאי, בתקנות להטיל חובות על רשות מקומית לענין איסוף וסילוק מכלי משקה ריקים."

סעיף 18 מוצע לבטל את הסמכות להתקין תקנות הנוגעות לפעולותיו של תאגיד מיחזור.

וזה נוסחו של ההוראות שמוצע לבטל:

"(א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, ובכלל זה –

.....

(4א) שינוי השיעורים של יעדי האיסוף הקבועים בסעיף 8ב(א);

.....

(1א) השר, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאי לקבוע את שיעור התשואה הסבירה והמקובלת במשק לענין הוראות סעיף 8א(3).

אישום, ולא יומצאו בענינה הזמנה למשפט או הודעת תשלום קנס. מוצע לקבוע כי לענין עבירות לפי החוק שנקבעו כעבירות קנס (עבירות כאמור בסעיף 18(א)2) ו- (3) לחוק – אי-גביית פיקדון, אי-קבלת מכל משקה ריק או אי-תשלום דמי הפיקדון (בעדו) תהא התקופה האמורה שנתיים, ולא שנה, וזאת כדי לאפשר, במידת הצורך, פרק זמן מספיק לשם עריכת חקירה והגשת כתב אישום.

יצוין כי הוראה דומה קבועה בסעיף 13 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 (להלן – חוק שמירת הניקיון).

סעיף 16 הואיל ורבים מבתי העסק המוכרים מכלי משקה אינם תאגידים, מוצע להוסיף לאחריות המוטלת על נושא משרה בתאגיד לפי סעיף 19 לחוק גם את החובה על מעביד לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות על החוק בידי עובדיו. עוד מוצע לקבוע כי במקרה שבו נעברה עבירה בידי עובד, חזקה כי מעבידו הפר את חובת הפיקוח, אלא אם כן הוכיח המעביד כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

סעיף 17 סעיף 22 לחוק מסמיך את השר להגנת הסביבה לקבוע בתקנות את דרכי הטיפול במכלי משקה ריקים. נוכח הוראות סעיפים 7א עד 7ד לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 8 להצעת החוק, המטילות על יצרנים ויבואנים חובות איסוף ומיחזור של מכלי משקה, מוצע לבטל את סעיף 22.

- תיקון חוק שמירת הניקיון 19. בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984, בסעיף 11(א) –
- (1) הסיפה החל במילים "שהחל ביום" תסומן "(1)", ובה, אחרי "(1 בינואר 2002)" יבוא "עד יום כ"ב בטבת התשס"ח (31 בדצמבר 2007);
- (2) אחרי פסקה (1) יבוא:
- "(2) שהחל ביום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008) לא ייגבה היטל בשל מכלי משקה כאמור בפסקה (1), שיצרן או שיבואן שיווק או ייבא אחרי היום האמור."
- תחילה 20. תחילתו של חוק זה ביום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008) (להלן – יום התחילה).
- תחולה והוראות מעבר 21. (א) בסעיף זה, "תאגיד המיחזור" – תאגיד המיחזור שהוכר לפי סעיף 8 לחוק העיקרי, כנוסחו ערב יום התחילה.
- (ב) החובות שחלו על תאגיד המיחזור וכן על יצרנים ויבואנים שלא קיבלו שירותים מתאגיד כאמור, לפי סעיפים 8, 28 ו-10 לחוק העיקרי, כנוסחם ערב יום התחילה, וכן הוראות סעיפים 11 ו-18 לחוק העיקרי, כנוסחם ערב יום התחילה, שענינם הפרת החובות האמורות, ימשיכו לחול עליהם, לגבי מכלי משקה ששווקו לפני יום התחילה.
- (ג) תאגיד המיחזור ימחזר, באופן שאישר הממונה, מראש ובכתב, עד יום כ"ז באייר התשס"ח (1 ביוני 2008), 90% לפחות מכלל מכלי המשקה שנאספו על ידו בשנת 2007; הוראות סעיף 11(ב)(א) ו-18(א)(ב) לחוק העיקרי, כנוסחם בחוק זה, יחולו, בשינויים המחויבים, על תאגיד מיחזור שלא מיחזר מכלי משקה לפי הוראות סעיף קטן זה.
- (ד) חוסל תאגיד המיחזור יחולו הוראות סעיף זה על בעלי מניותיו, יחד ולחוד.

ד ב ר י ה ס ב ר

על כן מוצע לגבי תאגיד מיחזור – לחייב אותו לעמוד בחובותיו על פי החוק כנוסחו לפני התיקון המוצע, לגבי שנת 2007 – כלומר לעמוד ביעד הכמותי לאיסוף מכלי משקה שנקבע לו בסעיף 8 לחוק, ולהעביר דיווח לממונה לפי סעיף 10 לחוק. עוד מוצע לאפשר להטיל את הסנקציות אשר קבועות בחוק כנוסחו לפני התיקון המוצע (הטלת עיצום כספי לפי סעיף 11 לחוק והעמדה לדין פלילי לפי סעיף 18 לחוק) אם התאגיד לא יעמוד בחובותיו, ולחייב את התאגיד להעביר למיחזור את מכלי המשקה שאסף בשנת 2007.

לגבי יצרנים ויבואנים אשר לא קיבלו שירותים מתאגיד מיחזור עד כניסת התיקון המוצע לתוקף, מוצע לקבוע כי גם עליהם לעמוד בחובותיהם על פי החוק כנוסחו לפני התיקון, לגבי שנת 2007 – העברה לקרן לשמירת הניקיון של ההפרשים בין סכום הפיקדון שגבו לסכום הפיקדון שהחזירו לצרכנים, לפי סעיף 8 לחוק, והעברת דיווח לממונה לפי סעיף 10 לחוק. כן מוצע לאפשר להטיל את הסנקציות אשר קבועות בחוק כנוסחו לפני התיקון המוצע (הטלת עיצום כספי לפי סעיף 11 לחוק והעמדה לדין פלילי לפי סעיף 18 לחוק), אם יצרן או יבואן לא עמד בחובותיו אלה.

נוסף על כך מוצע לקבוע כי במקרה שבו חוסל תאגיד המיחזור, יחולו חובות תאגיד המיחזור והסנקציות על הפרתם, הקבועות בסעיף המוצע, על בעלי מניותיו של התאגיד.

סעיף 19 סעיף 11 לחוק שמירת הניקיון מסמיך את השר להגנת הסביבה לקבוע בתקנות היטל לשמירת הניקיון שיחול על יצרנים ויבואנים של מכלים למשקאות, זאת מאחר שמכלי המשקה הושלכו בשטחים פתוחים וגרמו לכלוך רשות הרבים. מאחר שעד כה החוק לא חל על מכלי משקה בנפח ליטר וחצי או יותר, חויבו יצרנים ויבואנים בתשלום היטל כאמור בשל מכלים אלה ובשל כל מכל משקה שלא הוחזר הפיקדון בעדו.

נוכח ההצעה להחיל את הוראות החוק גם על מכלי משקה בנפח של ליטר וחצי ומעלה, צפוי איסוף ומיחזור של אחוז גבוה ממכלי המשקה הריקים, ובתוצאה מכך הפחתה של לכלוך רשות הרבים הנגרם ממכלי משקה. לפיכך, אין עוד צורך לחייב את היצרנים והיבואנים בתשלום היטל מכוח חוק שמירת הניקיון.

סעיף 20 מוצע כי תחילתו של החוק המוצע תהיה ביום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008), זאת כדי לאפשר פרק זמן להיערכות של יצרנים, יבואנים ובתי עסק.

סעיף 21 על פי החוק המוצע תוטל האחריות לאיסוף ולמיחזור מכלי משקה על יצרנים ויבואנים, ולא על תאגיד מיחזור, כפי שהיה עד כה. לאחר כניסת התיקון המוצע לתוקף, יהיו ברשות תאגיד המיחזור מכלי משקה ריקים אשר נאספו בשנת פעילותו האחרונה לפני כניסת החוק המוצע לתוקף (שנת 2007), וברשות יצרנים ויבואנים שלא קיבלו שירותים מתאגיד מיחזור יהיו כספי פיקדון אשר נגבו על ידם ולא הוחזרו לצרכנים במשך שנה זו.

